Anul II. — Nrul 43 Prețul unui exemplar **4** Lei. Timișoara, 21 Octombrie 1928

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

De sub președinția D-lui Prof. **A. C. CUZA**

ABONAMENTUL PE UN AN
Pentru plugari și muncitori Lei 200 | Pentru bănci și fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Director-proprietar:
ALEXANDRU ȚIERANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
TIMIȘOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.
Redacția pentru jud. Severin: D. Asandi redactor Lugoj.

Chemare

Frați Creștini,

Zece ani de muncă, de îndurări, de străduinți, au trecut dela marele războiu, în care, cu jertfe nespuse de vieți și de bunuri, ați făurit unirea neamului, într'o singură Românie.

In timpul acesta, celelalte popoare și-au îndreptat starea lor și au propășit. Poporul românesc, numai el, stă pe loc și în unele privinți, a dat îndărăt.

Suferințele copleșesc toate clasele. Nu este Român care să fie mulțumit, în orice ramură ar fi, pe toată întinderea țării.

Această stare de suferință, își are izvorul în următoarele cauze imediate:

Dările prea mari: secătuesc vlaga oamenilor și împiedecă strângerea economiilor, ca să se poată aduna — în mânile Românilor — capitalul, necesar muncii producătoare și bunei stări generale.

Risipa și fraudele: împrăștie o mare parte a dărilor, adunate dela contribuabili, cari și-au rupt pânea dela gură, ca să le plătească și pe cari Statul le cheltuește, fără nici un folos pentru dânșii: cu funcționari prea numeroși, inutili; cu diurne și misii; cu automobile de lux; cu banchete oficiale; cu lucrări rău făcute. Lăsând, în acelaș timp, ca averea țării să fie prădată, de către chiar acei, cari sunt puși să o apere.

Jidanii paraziți: cari nu produc nimic, ci trăiesc numai, ca trântorii, din exploatarea muncii producătoare, în deosebi, a sătenilor, scăzând prețurile productelor, pe cari le cumpără, dela dânșii și scumpind mărfurile, pe cari le vând. Astfel, nu prin muncă, ci prin înșelăciuni și prin specule necinstită, Jidanii au pus mâna pe toate avuțiile, pe exploatări, pe păduri, de pământuri, pe bănci, pe comerț, pe industrii, pe meserii, pe profesiunile libere — cu excluderea Românilor din toate aceste ramuri de activitate — și năvălind acum la funcțiile publice.

Nici un Român nu este primit în prăvăliile, în băncile, în industriile, în meseriile cuprinse de Jidani, decât doar numai pentru muncile cele mai grele, rău plătite și istovitoare. Pecând Jidanii stau și se uită, primind lefuri mari.

Starea de suferință, a nației românești, se datorește, așa dar, acestor trei cauze mari, de istovire a puterilor ei: cari au ca urmare sărăcia Românilor și nemulțămirea obștească.

Dar aceste trei cauze de istovire națională, ele însile: de unde provin?

Ele provin, desigur, dela acei, cari au avut putința să le înlăture, din timp — și nu le-au înlăturat .

Frați Creștini,

De șeasezeci de ani — dela 1866 și până astăzi — partidele, guvernează, țara, cu puteri absolute.

„Partidele", așadar, au răspunderea imediată a stării de suferință în care se află nația românească.

Dările prea mari: se datoresc „partidelor", care le-au pus, crescând din an în an, pentru că nu le-au ajuns niciodată, să-și poată mulțămi partizanii.

Risipa și fraudele: se datoresc „partidelor", din rândurile cărora ies risipitorii și fraudatorii — deputați, senatori, vice-președinți ai corpurilor legiuitoare, primari, prefecți, ingineri, avocați ai Statului, și chiar magistrați — cum s'a văzut mai bine, acum în urmă, cu fraudele petrolifere.

Jidanii paraziți: îi datorim tot „partidelor" — pentru că numai, cu sprijinul plătit al partizanilor lor — stăpâni pe toate guvernele — au putut ei să cuprindă țara, precum au cuprins-o, cu înlăturarea Românilor.

Astăzi, se vede ce este:

Clasa rurală, a țărănimii — singură, cu adevărat, producătoare — este strâmtorată de toate nevoile, scăzând, din cauza aceasta, însăși producția ei.

Clasa de mijloc, a comercianților și meseriașilor români, se împuținează pe fiecare zi, — din cauza concurenței jidănești necinstite.

Clasa conducătoare, românească, nu are putința să se desvolte, din cauza lipsei mijloacelor de existență, a clasei rurale și a clasei de mijloc, sărăcite de Jidani.

Orașele României, sunt orașe jidănești, deocamdată cu administrație mixtă: de Jidani, administrând efectiv și Români figuranți.

In fața acestei stări de lucruri, văzută de toți, rușinoasă, două întrebări ni se pun:

Unde mergem? Dela cine putem aștepta mântuirea?

Unde mergem? Dacă nu vom lua grabnice măsuri de apărare a nației românești, pe pământul ei:

Clasa rurală, a țărănimii va sărăci tot mai mult și va trebui să emigreze în alte țări. Clasa conducătoare, se va înstrăina progresiv.

Orașele României, se vor desnaționaliza complect, ajungând a fi, și ca administrație, orașe curat jidănești, așadar și fără Români figuranți.

România va fi a jidanilor.

Dela cine putem aștepta mântuirea? Dacă starea de suferințe de astăzi, care primejduește însăși existența nației românești, se datorește „partidelor":

Nu dela „partide", putem aștepta mântuirea.

„Partidele", sunt partizanii, cari le alcătuesc și cari caută numai: să se îmbogățească repede, cât sunt „la putere".

Deaceea comit toate abuzurile și jafurile: în tovărășia Jidanilor de cari sunt nedespărțiți.

Dacă ar fi să intervină unii conducători, cinstiți, ai vreunui „partid", împotriva partizanilor necinstiți: „partidul" s'ar desființa, întrucât nu există decât numai din partizani, cari doar deaceea se înscriu în „partide", să-și facă intesesele lor personale.

De interesele țării, nu se ocupă nimeni.

Cauza o cunoaștem:

„Nația reală", dela care Constituția zice, că „emană toate puterile" — nefiind pe deplin formată — i s'au substituit „partidele", cari o cărmuesc abuziv, ca „nație constituțională", în lipsa oricărui control.

Aici se vede, că răspunderea stării nenorocite, de astăzi, o poartă nația însăși — nevinovată — care nu a putut să reziste „partidelor".

Toată vina, o au cărturarii: preoți, învățători, dela sate, institutori, profesori, secundari și universitari cari în totdeauna, au renunțat la controlul activității partidelor, trecând din partid în partid în alegeri, ca să-și facă trebile lor, cu toate guvernele, de cari se lasă a fi corupți.

Fiecare preot, voește să fie stavrofor, protopop, sau revizor. Fiecare institutor, voiește să fie inspector. Fiecare profesor universitar, voește să fie orice, dar mai ales: să i se dea „misii", diurne și cheltuieli de „laboratorii".

Pentru un loc, două trei — de revizori, inspectori, directori — se bat patruzeci și votează toți: „cu guvernul"! Oricare guvern; oricum ar fi . Pentru câteva mii de lei, își vând sufletul, cărturarii cei mai de seamă ai țării: în frunte cu „savanții" Universităților românești!

Colegiile universitare, cu laboratoriile" — în totdeauna guvernamentale, pe rând, ale tuturor guvernelor — sunt dovada acestei ne mai închipuite rușini.

Așa se face, că „partidele" — având pururea sprijinul plătit, din banii țării, al celor de sus, „cărturari" — nesocotesc, fără teamă, pe cei de jos și toate interesele cele mai sfinte ale nației românești: lipsindu-le opunerea conștiinței naționale active, în primul rând, a „învățătorilor", pe care îi cumpără.

In modul acesta, partidele asociate cu jidanii, stăpânesc România — prin corupție și teroare — istovind puterile ei.

In contra acestor „partide" — fără idei, cari să le deosebească, fără doctrine și fără programe, cari să le disciplineze, determinând acțiunea lor, în concordanță cu interesele nației — se ridică: „Liga Apărării Naționale Creștine".

Frați Creștini,

Liga nu este partid; nu voește să fie partid; un va fi niciodată partid.

Liga nu are „interese de partid". Liga nu are „partizani".

Liga stă în afară și mai presus de „partide".

Organizația L. A. N. C., nu se reduce la membri înscriși în registre, ci are la bază marea mișcare națională a timpului nostru, în rândurile căreia intră în cadrele sale active, toți acei cari voesc să lupte disciplinați și uniți, pentru realizarea ideei, a doctrinei și a programului său: cu excluderea dela sine, imediată, a celor cari ar voi să se folosească de dânsa pentru interesele lor personale, — transformând-o în „partid", — sau s'ar amesteca, în orice fel, cu Jidnaii.

In trei cuvinte, se rezumă legătura dintre membrii organizației L. A. N. C.

Idee, doctrină, program.

Munca cinstită, efectivă, disciplinată, pentru apărarea națională creștină — dovedită prin fapte, de orice moment — este măsura comună a tuturor. Cine nu muncește, nu face parte din L. A. N. C.

Astfel, în deosebire de partide — fără idei, fără doctrină, în programul său: garanția existenței sale ca Ligă și controlul permanent, automatic, al sincerității membrilor săi.

Infățișând aceste garanții, L. A. N. C. îndeplinește o înaltă misiune istorică:

L. A. N. C. singură este azi în măsură să înlăture cauzele de istovire a nației românești: formând conștiința sa națională, ca putere activă — de apărare de sine — și stăruind să-și înfăptuiască programul.

Programul L. A. N. C., urmărește următoarele scopuri:

I. **Intărirea clasei rurale:** prin ușurarea dărilor; prin înlesnirea creditului, ca să se asigure prețul deplin al muncii sătenilor, la vânzarea productelor; prin învățătura temeinică; prin sprijinul neadormit al unei administrații cinstite, cu înlăturarea abuzurilor.

II. **Refacerea clasei de mijloc:** prin admiterea numai a Românilor, la licitațiile pentru lucrările și furniturile publice; prin înființarea de credite pentru comercianții și meseriașii români; prin desvoltarea sindicatelor românești; prin rezervarea școlilor de meserii și de comerț, pentru Români.

III. **Formarea clasei conducătoare:** prin educația ei, impunând în toate școlile, ca o datoric a profesorilor, desvoltarea conștiinței naționale românești și creștine; prin ocrotirea talentelor; prin rezervarea strictă a funcțiilor publice pentru Români; prin scăderea taxelor școlare și eftinirea cărților, pentru ca această clasă să se poată reînoi cu elemente românești, astăzi îndepărtate, din cauza că nu își mai pot întreținea copiii prin școli, pe cari le ocupă Jidanii.

IV. **Inălțarea Bisericii:** prin cultura și însuflețirea pastorală creștină a preoților; prin îmbunătățirea soartei slujitorilor altarului, scutindu-i de grija existenței; prin așezarea învățământului religios, pe baza Noului Testament, putând singur să formeze o conștiință religioasă temeinică, în lipsa căreia oamenii, nu

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Liga Apărării Naționale Creștine — Președinția

COMUNICAT

In interesul activărei organizațiilor — se amintește domnilor membri ai L. A. N. C.:

Secțiile L. A. N. C., se constitue, nu de Președintele Suprem, ci de ele singure, prin bună înțelegere: comunicând constituirea lor Președintelui Suprem, spre a fi aprobate.

Numai când vre-o secție nu se constitue — din lipsă de înțelegere — Președintele Suprem intervine: spre a lua măsurle cerute de **interesele acțiunei.**

Preocupările de întâietate pe liste, la alegeri — cari ar putea să fie cauzele unor dezbinări între membri — sunt riguros excluse din L. A. N. C.

L. A. N. C., nu este o agenție electorală — pentru satisfacerea ambițiilor și intereselor personale ale membrilor săi — cum sunt „partidele".

Scopul L. A. N. C., este formarea conștiinței naționale, românești și creștine, ca putere activă, pentru ca nația să se apere ca însăși pe sine: făcând posibilă — numai pe calea aceasta — chemarea la conducerea ei a organizației L. A. N. C., cu excluderea „partidelor" abuzive.

Toți membrii L. A. N. C., sunt așadar datori să lucreze dezinteresat la realizarea acestei mari misiuni istorice, a formărei conștiinței naționale românești: fără de care regimul nostru politic rămâne o parodie; „partidele" vor continua să abuzeze de puterile Statului, în tovărășia jidanilor; iar L. A. N. C., nu va avea niciodată putința să-și îndeplinească menirea.

Acei cari pun înainte preocupările lor electorale, personale — sau fie chiar ale organizației L. A. N. C., ca atare — lucrează împotriva acestor interees naționale, superioare, și se exclud ei singuri din L. A. N. C.

L. A. N. N. C. nu există prin alegeri, ca să li sacrifice ființa ei însăși: a misiunei istorice, pe care o are de îndeplinit, și pe care poate că o îndeplinește mai bine chiar în afară de corpurile legiuitoare, unde este amenințată a se confunda cu „partidele".

In Parlmaent, L. A. N. C. va fi reprezentată de toți acei, cari muncesc efectiv pentru dânsa: în frunte cu acei, pe cari autoritatea lor — dobândită și dovedită prin merite superioare — îi impune la conducerea ei și a țărei.

Acțiunile particulariste — de orice natură, din L. A. N. C., dacă s'ar produce — trebuesc înlăturate de către însăși membrii săi: opunându-li hotărât organizația lor regulată.

Echivocurile acelora, cari ar pretinde că lupta pentru „idee" — luptând împotriva L. A. N. C., care o reprezintă cinstit și statornic — nu vor mai fi tolerate.

„Tineretul L. A. N. C.", are chemarea cu grea răspundere — către viitorul ei și al neamului, care aparține tinerimei — să vegheze și să muncească: sprijinind toate organizațiile regulat constituite, și înlăturând orice formații parazitare.

Iași, 1 Octombrie 1928.

Președ. Suprem al L. A. N. C.
A. C. CUZA

vor mai avea nici o religie, şi se vor îndepărta de Biserica lor, pe căi rătăcite.

V. **Organizarea armatei:** prin naţionalizarea absolută a cadrelor ei, încredinţând paza ţării numai Românilor, ca să nu mai fim trădaţi de Jidani, cum am fost; prin înzestrarea oştirii cu toate mijloacele, ca să-şi poată îndeplini înalta ei chemare de apărare a naţiei şi de desvoltare a virtuţilor ostăşeşti în sânul societăţii, ca şcoală de educaţie naţională; prin împroprietărirea regimentelor, cu pământ de cultură, cari să servească întreţinerii lor şi învăţământului agricol, ca ferme model.

VI. **Naţionalizarea oraşelor:** prin împroprietărirea Românilor, în centrele lor, cu exproprierea urbană a Jidanilor, cari le-au cuprins, datorită numai surprinderii, înşelăciunii şi fraudei; prin colonizarea periferiilor, împroprietărind pe Români în suburbii, cărora să li se dea toată ocrotirea, din partea autorităţilor; prin rezervarea administraţiei oraşelor, numai Românilor. Căci este numai o rătăcire contrară bunului simţ şi o ruşine: ca oraşele — în cari se concentrează interesele superioare, de cultură şi conducere politică a naţiei româneşti — să fie administrate de Jidani.

VII. **Eliminarea Jidanilor:** prin măsuri legale, riguros aplicate făcându-i să plece ei singuri din România.

Toate aceste măsuri — având de scop eliminarea Jidanilor paraziţi — expuse pe larg în programul L. A. N. C., sunt măsuri întru totul posibile: chiar în cadrul Constituţiei, dela 28 Martie 1923, care ni s'a impus de străini, prin tratate în fiinţă.

Suntem în dreptul nostru şi liberi:

Să naţionalizăm armata, cum au făcut Turcii; să proporţionalizăm beneficiile şcolilor, a comerţului, a industriei, a întreprinderilor, a profesiuinlor libere, cu numărul diferitelor categorii, cari formează porporţia totală a ţării, cum prevăd însăşi tratatele, şi cum s'a şi făcut în Ungaria; să rezervăm funcţiile publice p. Români, pentru ca marea majoritate să nu fie cârmuită de minoritate; să expropriem pe Jidani, pentru cauza de utilitate naţională, cum am expropriat pe Români; să apărăm satele de parazitism; să ocrotim sănătatea publică prin monopolul farmaciilor; să garantăm statul de pagube, luând măsuri împotriva licitaţiilor frauduloase; să desfiinţăm legea numelui; să împărţim scontul Băncii Naţionale, cum înţelegem, fără ca cineva să poată protesta, că am sprijinit cooperativele româneşti, în interesul producţiei, şi pentru înlăturarea speculei parazitare a banilor.

„Partidele", nu aplică aceste măsui legale, necesare: nu pentru că nu ar fi posibile — din caza străinătăţii" — ci pentru că partizanii lor sunt **tovarăşi cu Jidanii.**

Fraţi Creştini,

Naţia românească nu se poate desvolta — pe pământul ei — decât prin eliminarea Jidanilor.

Am spus-o, şi repetăm pentru acei ce tot încă nu înţeleg:

Pământurile, pădurile, exploatările, comerţul, industriile, profesiunile libere, funcţile publice — nu pot fi decât: sau ale Jidanilor, sau ale Românilor. Oraşele nu pot fi, decât: sau oraşe jidăneşti, sau oraşe româneşti. Cultura — presa, literatura, arta, politica — nu poate fi, decât: sau jidănească, sau românească, după cum sunt şi acei, cari o reprezintă, Jidani, sau Români?

Toate acestea, se vede că sunt acum progresiv jidăneşti: cu excluderea Românilor.

Faţă de complicitatea „partidelor" — care ajută această excludere a Românilor, de către Jidani:

Viitorul naţiei româneşti, stă numai în izbânda „Ligii Apărării Naţionale Creştine".

Sau luptăm împreună cu dânsa — uniţi: s'au perim!

Strângeţi-vă aşadar, cu toţii, frăţeşte, în jurul steagurilor cu „Svastica", ale L. A. N. C., în lupta cea sfântă şi mare pentru înfăptuirea mândrei sale devize:

Hristos, Regele, Naţiunea, România, Românilor.

Preşed. Suprem al L. A. N. C.
A. C. CUZA

Trântorii neamului nostru

„Trântorii într'un stup îşi merită numele. Ei stau fără a munci ceva. Mănâncă mierea cea mai bună din stup, adusă de albine. Dorm unde este locul cel mai cald din stup. Se plimbă pe unde le place şi duc viaţă de trândăvie ciocoiască. Când e căldura mai mare între orele 11—3 ziua, es la plimbare afară din stup, înghisuind la uşe pe lucrătoarele cari aerisesc stupul, pe lucrătoarele cari aduc din câmp mâncare pentru puet şi nectar. Într'un stup sunt până la 5000 de trântori şi fiecare mănâncă cât aduc 5 albine.

Dar înspre toamnă vine răfuiala. Albinele îi scot afară şi îi omoară".

„Opaiţul Satelor". Anul II No. 1. Bistriţa-Mehedinţi

Cetisem acest fragment din viaţa albinelor cu două săptămâni înainte, şi nu puteam scăpa de ideia cuprinsă în cele trei cuvinte din fruntea articolului. **Trântorii neamului nostru,** mă preocupau încontinuu; şi trebuia să-i aşez la locul cuvenit — denunţându-i opiniei publice româneşti.

Azi citesc în „Chemarea" d-lui A. C. Cuza, apărtuă în revista „Înfrăţirea Românească" din Cluj, Str. Bob. No. 7 — şi pasagiul:

„JIDANII PARAZIŢI" **cari nu produc nimic, ci trăesc numai, ca TRÂNTORII, din exploatarea muncei producătoare, în deosebi a sătenilor, scăzând preţurile productelor, pe care le cumpără dela dânşii, şi scumpind mărfurile pe care le vând. Astfel nu prin muncă, ci prin înşelăciuni şi prin speculă necinstită, Jidanii au pus mâna pe toate avuţiile, pe exploatările de păduri, pe pământuri, pe bănci, pe comerţ, pe industrii, pe meserii, pe profesiuni libere — cu excluderea Românilor din toate aceste ramuri de activitate — şi năvălind acum în funcţiile publice".**

Nici că se putea să treacă pe sub ochii cititorului, o asemănare mai isbitoare decât descrierea „trântorilor" din „Opaiţul satelor" şi descrierea **„Jidanilor parasiţi"** din chemarea Preşed. Suprem al L. A. N. C., luminatul şi neobositul luptător dela Iaşi, d-l A. C. Cuza.

După ce cunoaşte aceste două descrieri, fi bun iubite cititor, şi te întreabă căutând să-ţi dai singur răspuns la următoarele chestiuni:

Ai văzut pe jidani, tăetori de lemne, măturători de stradă, poliţai, frânari la C. F. R., cosaşi, cărbunari, cioplitori de piatră sau lucrători în mină?

Ai văzut pe jidani servitori, hamali sau puşi la alte munci grele şi istovitoare? Şi dacă i-ai văzut ,cât reprezintă acest număr faţă de marele lor număr, ce ne-au inundat ţara.

In schimb, cine face pe supraveghetorii, la exploatările de lemne, la magaziile de mărfuri, în porturi şi la numeroasele fabrici de tot felul?

Prin oraşele noastre cine posedă cele mai numeroase firme comerciale, industriale, bănci, întreprinderi de transpotr de vămuire, de informaţiuni şi birouri de plasare?

Cine sunt furnizorii şi antreprenorii lucrărilor de tot felul, necesare Statului şi numeroaselor sale organe?

Cine stăpâneşte şi dirgează burse şi piaţa financiară?

Cine spionează, trădează şi conspiră zilnic în contra siguranţei statului şi a poporului român?

Oare nu tuturor acestor întrebări se poate răspunde cu un singur cuvânt? JIDANII?

Este constat de o sumedenie de învăţaţi, din toate părţile lumii, că Jidanii sunt pe spatele poporului şi a ţării unde s'au cuibărit aceia ce sunt trântorii într'un stup de albine. După cum 5—6 albine lucrătoare, adună din zori şi până'n noapte, miere, ca să hrănească un trântor, tot asemen este blăstămat şi poporul nostru, ca tot 6 români să asude şi să se trudească asemenea albinelor ca să întreţină un Jidan.

Până aci vedem asemănarea isbitoare între rostul trântorilor în stup şi între rostul jidanilor în România. — Dar acum se pune o întrebare de mare importanţă. Este admis ca albinele — fiinţele acestea mici şi neluate în seamă să fie mai înţelepte şi mai cuminţi ca Românul?

Veţi zice iubite cetitor pentru ce?

Iată răspunsul cu cuvintele reproduse din „Opaiţul Satelor".

„Dar înspre toamnă vine răfuiala. Albinele îi scot (pe trântori) **afară şi îi omoară".**

Ei bine toamna a venit.

Ce au de gând să facă Românii cu „TRÂNTORII NEAMULUI NOSTRU"?

St. Peneş.

Reprezentanţii Ardealului şi ciocnirea ideilor...

La desbaterile marelui proces de spionaj în curgere încă la Consiliul de Războiu din Cluj, a fost chemat în calitate de „informator" şi fostul prim-ministru d. dr. Alex. Vaida-Voevod. Fruntaşul ardelean fiind rugat să se exprime în privinţa scriitorului ungur — comunist de meserie — Victor Aradi arestat pentru culpabile acte de spionaj, d-sa legându-se parcă pentru un moment de haina **politicianului de partid** a declarat: **DIN CIOCNIREA IDEILOR SE DESVOLTĂ LUPTA POLITICĂ".**

Iată o frază mare, o frază sinceră potrivită să se înscrie în istoria stearpă a politicei româneşti practicată dela unire încoace. Adevărul acestor cuvinte nu poate fi contestat de nimenea, şi dacă cele spuse de d. dr. Vaida **nu vor fi desmințite de către şeful d-sale d. Iuliu Maniu,** atunci toată lupta partidului anţionalţărănesc dusă pentru monopolizarea conştiinţelor tuturor ardelenilor, este, — absurdă şi fără sens.

In vremurile de grea cumpănă când pajura cu două capete era în măreţia ei de vremelnică atotputernicie, fiecare român dela naştere începând, era de drept membru al partidului naţional, singurul partid al românilor de dincoace de Carpaţi îndreptăţit să ducă apriga luptă pentru apărarea naţională.

Dar acum? Acum ideile au început să se ciocnească şi lupta politicică este în toiu; deci fiecare dintre noi acţionăm după buna noastră credinţă, căci doar ideile se... ciocnesc.

Şi de fapt, în cei 10 ani de Românie-mare fiecare am acţionat în voe, dupăcum în voe au acţionat şi foştii reprezentanţi ai Ardealului din Consiliul Dirigent, dintre caii **nici jumătate nu se mai află astăzi pe lângă d-l Maniu.** Dovada?...

Dintr'un articol al publicistului ardelean Vasile Osvadă, extragem interesanta listă a fostului consiliu:

Şefii de resort:

Dr. Iuliu Maniu, preşedinte şi la interne; Dr. Aurel Vlad, la finanţe; Dr. Aurel Lazăr, la justiţie, (înlocuit cu dr. Emil Haţieganu); Dr. Romulsu Boilă, la comunicaţii şi alimentare; Octavian Goga, la propagandă; Vasile Goldiş, la instrucţie, (înlocuit cu ficiertatul dr. Valeriu Branisce); Dr. Ion Suciu, la organizare; Dr. Victor Bontescu, la agricultură şi comerţ; Ion Flueraş, la ocrotiri sociale; Iosif Jumanca, la industrie.

Secretari generali:

Dr. Lucian Borcea, la preşidenţie; Dr. Victor Onişor, la interne; Dr. A. Marta, la justiţie; Dr. Ion Lapedatu, la finanţe; Dr. Const. Misits, la alimentaţie; Ing. Leo Bohăţel, la comuniacţii; Vasilie Osvadă, la agricultură; Ionel Comşa, la comerţ; Onisifor Ghibu, la instrucţie; Dr. Ion Lupaş, la culte (gr. ort.); Dr. V. Rusu, la culte (gr. cat.); Dr. Lutz Korodi, (sas) la culte; Dr. Iuliu Moldovan, la ocrot. sociale; Ing. Eugen Munteanu, la industrie.

Prefecţii de judeţe:

Braşov: D. I. Baiulescu; Făgăraş :Dr. Octavian Vasa; Sibiu: Dr. Oct. Comşa; Alba Iulia: Dr. Ion Pop; Hunedoara: Dr. Toma Vasinca; Turda: Dr. Zosim Chirtop; Târnava-mică: Dr. Marţian Caluţiu; Mureş: Dr. Ioan Vescan; Ciuc: Dr. George Dubleşiu; Trei-scaune: Dr. Nicolae Vecerdea; Odorheiu: Dr. C. Neamţu; Bistriţa: Dr. Gavril Tripon;Someş: Dr. Iosif Boca; Cluj: Dr. Simion Tămaşiu; Bihor: Dr. Nicolae Zigre; Sătmar: Dr. Alex. Racoţi; Sălaj: Dr. George Pop; Maramureş: Dr. Vasile Chiroiu; Arad: Dr. Iustin Marşeu; Cenad: Dr. I. Mărcuş; Timiş-Torontal: Dr. Aurel Cosma; Caraş-Severin: Dr. George Dobrin.

Rezumând, — după puţină chibzuială şi cercetare — constatăm că începând cu unirea dela Alba-Iulia şi în timpul Consiliului Dirigent, au fost aleşi şi puşi în fruntea Ardealului, Banatului, Crişanei şi Maramureşului 47 **fruntaşi** (10 şefi de resort, 14 secretari generali şi 23 prefecţi).

Din aceşti 47 reprezentanţi aşezaţi la locul lor de însuşi d Iuliu Maniu, azi după zece ani **abia 15 „fruntaşi"** mai fac parte din partidul naţional-ţărănesc (4 şefi de resort, 3 secretari generali şi 8 prefecţi). Căutaţi, şi veţi găsi necombătutul adevăr.

Sfârşind cu această interesantă recapitulaţie mă veţi întreba: Unde sunt, cei ce numai... sunt? **Credeţi că au trecut lângă blidul cu linte în partea „regăţenilor"?** Vor fi şi de aceştia, **farte puţini însă...**

Cei 32 reprezentanţi ai Ardealului ce-au făcut parte în Consiliul Dirigent (din cei 47 inşi) au părăsit pe d. Iuliu Maniu cu dorul de a produce ciocnirea ideilor desvoltând lupta politică.

Astăzi aproape 20 de fruntaşi ardeleni din cei 47 numai fac politică de partid, ci ROMÂNISM. Restul s'a contopit cu păcătoşenia partidelor, cari ne duc ţara la sapă de lemn.

Să mai avem nevoe de încă 10 ani ca să dibuim adevăratul sens al politicei ce ni se impune?

D. Asandi

Păduchele gulerat

(Albert Honigman)

de: *V. Petrescu-Vrancea*

Sărindarul, strada principală din capitala ţării, dă ospitalitate de ani de zile tuturor secăturilor, tuturor mişeilor, cari deja pentru ea au învăţat să ţină tocul în mână, în cele câteva clase liciale făcute, s'au apucat să conducă ziare, cu nume pompoase şi tiraj, subvenţionaţi fiind de finanţa iudaică, reprezentată prin arginţii lui Aristiţic Blank şi Comp.

Unul din aceşti „gazetari" e şi d-l Albert Honigman zis Fagure, care împreună cu alţii, scot pamfletui umanitar: *„Lupta"*, luptând la învrăjbirea sufletului, la ponegrirea ţării în afară, la batjocorirea celor din lăuntru, şi privesc chiorişi înspre tovarăşii republicii roşii, dibuesc pe întuneric buzunarele celor cu parale, pentru a le plăti tăcerea, a le ascunde ticăloşiile, sau pentru a le ridica osanale, în aceasta presă, cari face cele mai frumoase coscării. Dar pentru că astăzi trebue să dau în vileag, o pagină de scârbă din istoria ploşniţilor umanitare, şi pentru a să face puţină zoologie, căci vă voi vorbi de amatieul jidanilor în şcoală, atunci vă rog ascultaţi.

Toţi ştiţi ce este un păduche... Fie că unii nu l'au simţit; fie că unii nu i-a dat ospitalitate, dar din vorbă măcar, cred că de aceşti paraziţi, să fi auzit.

Scârbos, leneş, dar blând ca mielul Nu muşcă de cât doar când e flămând. Cu mâini şi picioare, şi ochi, şi nas şi gură... Dar păduchele de care vă vorbesc astăzi, nu e ca ceilalţi, e mai nobil, e mai nu ştiu cum, şi spre deosebire, e şi gulerat. Adică are guler, şi chiar manşete... Pe nas are ochelari „americani", în mână mânuşi de piele, de crocodil. Poartă nădragi cadilaţi largi ca fustele, şi mai poartă încă în buzunare, o duzină de cărţi de vizită dela oamenii zilei, pentru a putea parveni mai iute şi pentru a putea face învârteli.

Acest păduche gulerat, pentru a-l putea cu toţii cunoaşte, din ceata celor mulţi, să-l botezăm noi, dându-i numele de Albert Honigman, şi să-i înşirăm potlogăriile. Una din aceste potlogării, e următoarea:

Are şi el un fiu. Ernest cel mititel, elev în clasa IV-a licială, şi fost elev al acestei clase, în Gimnaziul Heliade Rădulescu, în anul 1927—1928.

Târâş grăpiş a urmat purătul, un an de zile, dar cum a urmat nici Moise şi nici ocnaşul Socor, nu poate ghici. Două zile la şcoală, şi trei acasă. (Ii dădea tatălui său ajutor la polemicile şi înjurăturile ce trebuia să apară.) La sfârşitul anului Ernest, bou ca tatăl său şi ca toţi urmaşii, se vede ameninţat să rămână repetent. Chiu şi vai! Viitor scrib şi director de gazetă, să rămână?! Nu asta nu se poate, şi după multe tânguiri, consiliul profesoral, decide ca *Honigman Ernest*, să fie lăsat, numai corigent, dându-i posibilitatea să se pregătească pentru la toamnă. Dar Ernest, nu vrea şi face! Di ce dija să înveţe; ce el e prost?! El e fecior de ziarist, şi tatăl său e preten cu toţii miniştrii din Afganistan, Mesopotamia şi nenorocita ţară a lui Papură-Vodă; Tatăl său e om influent, nu glumă,.. şi la examen din jidan, devine chinez autentic. Nici o iotă!.. Văzând Honigman tatăl, că fiul său l-a făcut de râs, fuge, aleargă, şi capătă o ţidulă la 15 Septembrie, dela un doctor, că fiul său a fost muşcat de o pisică suspectă, şi cu acea ţidulă în mână, şi cu mult curaj, se repede la D-l Ministru, să ceară alt examen. Dar professorii adunaţi, iar şi văzând că bou a rămas acelaş, neluând în seamă că l-a muşcat la spate sau în altă parte, acea pusucuţă, *„suspectă* zic zo", îl trântesc adoua oră. Dar Honigman nu se lasă bătut. Tună şi fulgeră. Va

BCU Cluj / Central University Library Cluj

reclama rabinului acest caz de persecuții, va reclama tuturor Socolorilor, emisari ai umanității.

„Ce prost sunt eu dija ! Mă duc la Ministru ; el e om de-al nostru !“ Și la Minister, D-l Hirițescu, grabnic cum nu se mai poate, și rușinos ca o fată mare, auzind că pe Ernest l-a mușcat dija unde nu se mușcă, și pentru a îndrepta *o persecuție,* hotărește a convoca altă comisie, în cap cu d-l inspector Ionescu Bujor. Dar acest Bujor, care nu cred să fie rudă cu umanitoristul, fiind om de nădejde și adevărat profesor, știind că pe conștiință n'are nimic, și nici dorind de a abona gratuit la reclamele *„Luptei“,* îl trântește pe acest iudă, încă odată, aceasta a III-a oară. Scundal întreg. Se vor cutremura porțile Palestinei. Vor ști toți Faraonii că fiul jidanului Honigman a fost lăsat repetent și jidanul, jurând moarte școalei care s'a purtat așa ingrat cu fiul său îl anunță telegrafic pe d-l Ministru la Sinaia, că cel mai mic, dar cel mai mare uz viitor, feciorul lui cel iubit, a rămas și la al III-lea examen repetent.

Trei examene pentru un păcătos de jidan, fecior al unui păduche gulerat, ce se tot cuibărește în blănile Excelențelor. Trei comisii plătite din bugetul statului pentru un puturos care a gândit că e rost de trecut clasa. Trei date istorice în analele școalelor secundare ; trei epoci de scârbă și rușine.

Și acum păduchele gulerat, caută prin presă, să distrugă școala cari nu i-a trecut odorul.

D-l Ministru, cu toți domnii în fruntea țării, să ia aminte că un jidan de felul lui Honigman — un păduche ca acesta — îl sfărâm între degete. Copilul meu din cauza piedecilor puse de el, nu poate să se ducă la școală. Zilnic bate la porțile închise. I-s'a dat satisfacție lui Honigman, înjosind 170 de părinți. Școala e a noastră, nu e a lui, și nici a lor. Să se deschidă porțile, până nu voi deschide iarăși gura.

Răspunderea medicală și procesul doctorilor Diel Lajos și Bauer Lajos

Scaun îi făceam numai cu mici clisme repetate de oleu-glicerină, căci dacă introduceam în rect un cvant mai mare ca 10—15 ccm., oleul se vărsa în fistulă și o parte din el ieșea la suprafața abdomenului. D-l Profesor ne-a sfătuit ca să încerce soția mea să umble cât de mult, pentru a ajuta desfacerea aderențelor. A mai spus să nu se gândească soția mea deloc la boală, căci **sistemul nervos greu încercat de multele suferințe și de groaza prin care a trecut,** are nevoe arzătoare de recreare. Pentru acest scop ne-a recomandat să fie mult în liber soția mea și să se distreze. In sanatorul d-lui profesor Dr. Gerota știa deja să meargă până în parcul din curte (30 pași), împroptindu-se de brațul meu și putea să stea pe scaun aproape un ceas, **dar și în acest timp avea senzația de greață, de slăbiciune la inimă, așa că aproape toată ziua stătea în pat.** D-l profesor Gerota ne-a spus că în burtă sunt multe și vaste aderențe și un canal plin de materii infecțioase, din care motiv o operare nu este posibilă. Incercarea de operație ar însemna o peritonită generală și un sfârșit letal. Ne-a sfătuit să așteptăm cu operația cel puțin un an. In timpul cât am stat în Sanatoriu, soția mea a fost examinată și de docentul Dr. Saragea, care a găsit o **debilitate generală, o anemie și neurastenie gravă.** Ne-a recomandat și dânsul aer liber, injecții tonice și distracții, pentru a o face pe soția mea să uite grozăveniile, prin cari a trecut și pentru a o reconforta trupește și sufletește“.

„La **7. Maiu 1927** ne-am întors la Timișoara, unde urmând sfaturile d-lui Profesor, încercam să obicinuesc pe soția mea să umble, ceeace mergea foarte greu, fiindcă **se obosea repede, îi venea să verse, simțea că-i slăbește inima și avea senzația de sufocare.** O plimbam zilnic în trăsură, afară de zilele când **avea ascenziuni de temperatură**“.

„La **22. V. 1927** am plecat cu soția mea la Viena, unde a fost examinată de d-rul Marius Sturza. Rezultatul acestui examen este descris în certificatul medical alăturat la dosar, căruia i-am anexat certificatele profesorilor Vienezi de universitate, la cari ne-a dus d-l dr. Sturza pentru a ține un consiliu medical cu dânșii. Soția mea **a fost astfel examinată de profesorii de univeristate: dr. Weibel** (ginecolog), **Dr. Lorenz** (chirurg) și Dr. **Kienböck** (radiolog). Pe baza radiogramelor și pe baza examenului clinic, s'a **constatat existența unei fistule uterostercorale, care fisulă este ramificată și conduce dela suprafața abdomenului la partea superioară a colonului sigmoid. Prin radiografie s'a mai constatat o îndoitură a părții superioare a colonului sigmoid.** Scaun nu a avut spontan din momentul în care a fost operată întâiadată, adecă dela 20. XI. 1926 încoace.

Profesorii pe cari i-am consultat, **au fost cu toată hotărârea contra unei intervenții chirurgicale, fiind încă prea mari riscurile unei atari operațiuni,** din cauza marei slăbiciuni corporale, din cauza întinselor aderențe și din cauza fistulei plină de puroiu, care trece prin conglomerantul de intestine lipite laolaltă. Ne-am sfătuit să așteptăm cel puțin un an și chiar mai mult, și să căutăm în acest timp să o reconfortăm pe soția mea. La operație să ne gândim numai în cazul ueni complicații ce pericliteză viața, ca stricturi, volvalus, etc.“.

„La **17. VI. 1297** a mai examinat-o pe soția mea docentul Dr. Fáykiss, medic primar chirurg din Budapesta, care a constatat existența fistulei uterostercorale și ne-a spus că nu crede într'o vindecare spontană a fistulei. Ne-a recomandat să aplicăm căldură pe burtă și să reconfortăm pe soția mea, ca după ½—1 an să fie capace a se supune unei eventuale oepratiuni grele abdominale“.

„După înapoiarea noastră la Timișoara am urmat tratamentul soției mele în conformitate cu sfaturile primite dela d-nii profesori Dr. Gerota, Dr. Lorenz, Dr. Seibel, Docent Dr. Fáykiss, docent Dr. Alexandru Pop, Dr. Sturza, pe lângă supraveghierea d-rilor Gabor Liviu și Popa Isaia, și consultând din când în când încă și pe chirurgii Dr. Russu și Dr. Kakuk. Urmând sfaturile d-lor Profesori, — cari ne cereau multă energie în executare lor —, am continuat a o obicinui pe soția mea să umble, să șadă în liber, și făceam tot posibilul pentru reconfortarea ei, ceeace progresa însă numai cu pași foarte înceți, cu toate că stăruiam mult și cu toate că aplicam multă energie și perseverență pentru ajungerea acestui scop“.

(Va urma.)

Cetiți și răspândiți
„Svastica Banatului“

Naționalizarea comerțului și școala

de: **Dem. Stănculescu, profesor**

(Urmare).

Dacă vrem să analizăm sincer mentalitatea țăranului român, trebue să constatăm că oriunde îl găsim, fie la sat fie în suburbiile orașului, el se devotează cu înverșunare muncii și economiei.

Că n'o fi știind el să muncească rațional, asta este altceva și e o greșeală neiertată să-i atribuim lui această vină, fiindcă de fapt nu l'a învățat nimeni să muncească rațional pentru interesele sale speciale.

Dacă în ultimul timp țăranul român a luat-o mai accentuat pe calea băuturei și a leneviei, aceasta se datorește în absolută măsură, amărăciunei în care se sbate azi și care-l împinge spre indiferență, izolare și anarhie.

Că a manifestat țăranul român oarecare înclinare către lux, în primii ani după terminarea războiului, în vremea marei afluențe de numerar, asta a făcut-o ca o compensație sufletească a marilor dureri încercate în decursul războiului: și nu trebue să uităm niciodată că el, în acele vremuri de restriște, a dat cel mai important procent de jertfe în oameni și în bunuri materiale, iar în timp ce intelectualii neamului cu excepția celor din noile teritorii unde era altă situație, în cea mai mare parte se considerau că sunt fie cu francezii, fie cu germanii, țăranul român, fără gălăgie, ca totdeauna stâlp al Statului Român, și-a apărat brazda strămoșească, de multe ori cu pieptul gol, fiindcă puținele arme pe cari le avea Țara la începutul marelui război, s'au terminat repede după intrarea noastră în acțiune.

Dar după cine s'a luat țăranul nostru îndrăgind luxul imediat după război, decât numai după orășean, pe care în genere, considerând numai elementul pur românesc, îl găsim ca: funcționar public, comunal, sau ca un neînsemnat intelectual depreciat, angajat în luptele politice.

Puținele elemente românești, valoroase ca inteligență instinctivă și spirit de inițiativă, cari au venit dela sate încă de copii după terminarea școalei primare intrând în diversele întreprinderi comerciale, de cele mai multe ori firme individuale, au devenit cu vremea negustori fruntași lucrând pe propriul lor cont.

Ei bine, această muncă titanică a elementelor românești inteligente venite dela sat la oraș și devotate cu sârguință comerțului național, până azi, n'a fost de loc luată în seamă de factorul conducător al Statului, din contră aceste elemente constructive au fost persecutate cu inconștiență de autoritățile locale și de acei pseudo-intelectuali și politiciani veroși ai micilor orașe, cari aveau în viața publică oarecari situațiuni de conducere.

Iată deci că și aceste elemente naționale valoroase, reduse ca număr, dar așa de importante în Stat pentru munca lor constructivă, producătoare de reale venituri Statului și importante pentru mentalitatea lor mistico-burgheză pe care se poate întemeia și consolida ordinea într'un Stat agrar cum este al nostru, au fost fără milă și inconștient persecutate, cu toate că ele au avut totdeauna de dat un răspuns afirmativ tuturor acelor partide politice de ordine, cari le-au cerut concursul în ultimele învălmășeli electorale.

Este oare, origina lor țărănească, un motiv de a fi ținută departe de considerațiunea și atențiunea pe care le-o datorează conducătorii Statului?

Politica generală a Statului ca și politica economică, nu se va mai putea face în viitor din biuroul vreunui departament oarecare sau vre-unui club politic, bazată pe studii teoretice de istorie medievală, sau pe alte considerațiuni strâmte, ci ea se va face, ținându-se seamă de părerea oamenilor practici ridicați din mijlocul poporului cari cunosc matematicește lipsurile acestui popor și pot da pe loc soluții practice de îndreptare, fără a mai fi nevoe de „comisii de specialiști“, atât de costisitoare și atât de inutile.

Pe viitor, pentru efectuarea noilor legiuiri ale Țării, dacă vrem ca ele să fie durabile, corespunzătoare unor nevoi reale și generale, iar nu un prilej de continue neînțelegeri, trebue să consultăm pe oamenii practici, legați profund de sufletul poporului, adânc cunoscători ai acestui suflet prin origine și prin calitatea profesiunei care-i pune în contact zilnic cu poporul. Pe viitor Statul poate va lua unele măsuri față de pseudo-intelectualii orașelor gata pentru gălăgie, lipsiți de simț practic, lipsiți chiar de patriotism sincer, fiindcă au preferat să piardă contactul sufletesc cu poporul căruia aparțineau, aruncându-se prin tranzacții oneroase de conștiință în brațele politicei de interese personale, pentru care lucru ne-am ridicat asupră-ne, toată neîncrederea străinătății.

Un lucru însă e sigur, pentru cine cunoaște sufletul poporului nostru și în special al țăranului român, care numai în virtutea spiritului de imitație datorit stării sale actuale simpliste a adoptat trecător ca formă superficială de manifestare a vieții sale: lenevia, băutura exagerată, luxul și anume:

„Poporul român, are înclinare naturală către comerț, dar această înclinare naturală n'a fost de loc încurajată, nici de Stat, nici de inițiativa particulară, pentrucă la noi, pe această temă, s'a făcut numai vorbărie goală, și nimic pozitiv; prima măsură în direcția „naționalizării comerțului“ este fără îndoială: reorganizarea școalelor comerciale.

(Sfârșit).

„Anumita chestiune“ văzută in Franta

Rezumat după **G. P.** Tradus de **A. Lucaciu** student în Belgia

(Urmare.)

Reîntorcându-mă în țară, am văzut că nu mai am șanse de reușită și am cedat. Viața care vine îmi va spune de care parte a fost dreptatea. Să nu crezi că dragostea mea pentru tine a scăzut. Toată viața mea, inima îmi va aduce aminte de ceeace tu ai fost în viața mea. Totdeauna îmi voi reaminti zilele luminoase, de trecătoarea noastră fericire. Farmecul este sfărâmat, am întors o nouă pagină. Acest gest care ție ți se va părea oribil și fără inimă este dragostea de țară și voința de a face ceva pentru ea în viitor. Tu nu trebuie să ai nici o teamă. Tu trebuie să te gândești la viitorul copilului.

Cine știe? Tu vei găsi în el, o bucurie care îți va putea micșora durerea despărțirii inevitabile. Gândește-te la copil, el să-ți devie scopul tău în viață. Nu crede că eu fac pe moralistul, eu scriu în calitatea aceluia care a fost și ar voi să se simtă prietenul tău și va avea grije de voi amândoi. Trecutul care a fost frumos și așa de dureros, va fi totuși acel care ne va susține viitorului, trecând prin încercările vieții.

Totdeauna vechiul tău amic

Carol

Nu este nimc de reparat. Pagina este întoarsă, însă atât timp cât este goală, se mai poate spera? Nu! Nu mai este nici o speranță. Câte-va zile mai târzziu o nouă scrisoare către Zizi datată din Lucerna:

Draga mea Baby,

Cuvântul tău prin care îmi reamintești scumpele versuri de altădată mi-au sosit teafăr (în franț... sain et sauf...).

Mă îndoiesc că acest cuvânt îl vei primi. Dar totuși eu doresc a-ți spune anumite lucruri.

Să nu crezi că eu am dezarmat fără luptă. Eu am rezistat până la ultima extremitate și numai în momentul în care am văzut că sunt singur, m'am declarat învins. Da, sărmana mea micuță, este adevărat că sunt logodit și logodit cu o prințesă. Este într'adevăr contra tuturor principiilor mele și eu însumi sunt mirat.

Nu trebuie să crezi că am fost îndemnat la această căsătorie de părinții mei; ei au fost foarte surprinși de această deciziune.

Eu am găsit pe cineva care mă înțelege și care asupra teoriilor vieți are aceleași ideii ca și mine. Ea a acceptat de a fi consolatoarea unei inimi profund rănită. Eu ași fi vrut să mai aștept; pentru a lăsa timpului să șteargă lucrurile, însă împrejurări independente de voința noastră ne-au determinat de a lucra cât mai repede.

Știu bine că mă vei blestema, însă cel puțin amintește-ți versurile lui Bourget:

„Ah ! Nu, a fost un prea măreț vis !
Atâta fericire nu a fost niciodată [adevărată,
Totuși eu am băut de pe gura ta acea [miere curată,
Ochii tăi nu au fost o iluzie deșartă“.

Da, așa este viața.

Aduți aminet că nici odată nu vă voi părăsi pe amândoi.

Carol.

In acelaș timp i se propune prințului Carol un voiaj de studii în străinătate. Pentru a nu face acest voiaj el simulează un accident de călărie și să rănește la picior cu un revolver. In sfârșit se lasă convins și pleacă în călătorie prin India, Japonia, America, etc.

La reîntoarcerea sa a avut loc la Athena în ziua de 10 Mai 1921 căsătoria cu Elena de Grecia. Se credea că viitorul coroanei este asigurat și într'adevăr prințesa moștenitoare dădu naștere unui fiu: prințul Mihai.

In ce privește doomna Jeanne Lambrino i sa fixat o rentă de către Banca Regală Română și își fixează domiciliul la Paris (Neuilly).

Idila cu doamna Lupescu. Cearta dramatică cu domnul Brătianu și prințul Stirbey.

Zizi Lambrino la Paris, Carol la București se părea că totul sa sfârșit cu bine.

Prințul dealtfel a devenit un bun bărbat și a dovedit încăodată că este demn de numele regal. Pasionat pentru sporturi, literatură, artă, teatru el ducea o viață activă. Se interesa foarte de aproape de problema instrucțiunei publice. Inființează biblioteci populare. Insă toate aceste inclinațiuni au ajuns în scurt timp la sfârșitul lor.

Intr'o zi destinul la pus în fața unei jidoavce, nevasta unui ofițer inferior anume doamna Tâmpeanu și care era divorțată purtând numele tatălui său Lupescu, care își transformase astfel numele jidovesc Wolff,

Astfel întră într'o nouă aventură și care îi va fi fatală.

(Va urma.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Medicale

Combaterea boalelor venerice

(Continuare). de **Dr. I. Bozac**

3. Copilul pare a fi sănătos la naştere, dar la 2—4—12 săptămâni prezintă leziuni de tip secundar sau terţiar (Sifilis congenital precoce). Atari copii se vindecă de obiceiu, uneori însă mor de caşecsie.

4. Simptomele sifilitice pot să apară sau să reapară şi tardiv la 5—10—20—25—30—38 ani dela naştere. Leziunile sifilitice pot să fie de tip secundar (papule, plăci mucoase), dar în cele mai multe cazuri au caracterul manifestaţiilor terţiare (gome, leziuni viscerale). Câteodată aflăm chiar manifestaţii de tip cvaternar: tabes, etc. Pe lângă aceste simptome putem găsi uneori şi **distrofii,** ceeace ne uşurează recunoaşterea boalei. O atare combinaţie clasică, dar destul de rară, este faimoasa **triadă** a lui **Hutschinson.**

1. Malformaţiuni dentare.
2. Keratita parenchimatoasă.
3. Turburările auditive (surditate).

Leziunile tardive mai importante sunt: La ochi: Keratita parenchimatoasă, irita, iridociclita, retinita etc. La urechi: otita consecutivă corizei, surditatea bruscă etc. La testiculi: Atrofii scleroase, cu turburări trofice consecutive (obesitate, infantilism), ectopii etc. La oase şi articulaţii: osteite, periostite artrite. La cap: Meningite, encefalite, emoragii meningee, scleroze cerebrale etc., provocând migrene convulsiuni, emiplegii epilepsii, paralizii generale progresive etc. La măduva spinării: Mielite, poliomielite, tabes juvenil, choree, atrofii muşchiulare (Charcot-Marie), nevrite etc. La piele şi mucoase: Toate varietăţile sifilisului secundar şi terţiar precum şi toate turburările distrofice. La muşchi: Gome, mai ales sternoclei domastoidiene. La inimă şi la vase: Miocardită, aortită, aneurisme etc. La aparatul digestiv: Cirose, dispepsii pancreatice etc. La rinichi: Nefrite, degenerescenţe amiloide, diverse soiuri de albuminurie etc.

5. Copiii născuţi dela părinţi sifilitici pot fi scutiţi de simptomele floride ale sifilisului, dar în schimb pot să prezinte **distrofii.** Cele mai frecvente şi pentru diagnostic cele mai utile stigme sunt: Asimetrii în faţă (denivelarea oculară, deviaţiunea nasului); nas lărgit la bază; lobuli nasali ridicaţi; frunte înaltă deformată prin ridicături (frunte olimpiană), tuber frontal mult proeminent (craniu natiform), proeminenţă frontală mediană (craniu în carenă); strabism, malformaţiuni dentare (dinţi Hutchinson); boltă palatină profund ogivală, văl bifid al palatului gurei; îngroşearea, deformarea şi incurvaţia oaselor lungi (tibie în formă de sabie).

Descoperirea uneia dintre aceste distrofii ne deşteaptă bănuiala sifilisului şi ne ajută mult la stabilirea diagnosticului.

In diagnosticarea sitnsului, în conducerea tratamentului şi în stabilirea vindecării definitive a sifilisului, ne este de mare ajutor dela 1905 încoace, **reacţia Wassermann,** care în fond este o reacţie de fixaţie de a lui Bordet, — aplicată în mod genial la sifilitici. Această reacţie se poate face cu serul sângelui şi cu lichidul cefalo-rachidian. Rezultatele obţinute cu această reacţie trebuiesc utilizate cu prudenţă ţinând seamă şi de simptomele clinice şi de tratamentele făcute până aci. Aceasta cu atât mai vârtos, că reacţia Wassermann poate da rezultate positive şi la alte boli, iar în unele cazuri de sifilis cu simptome clinice tipice poate da un rezultat negativ. Aproape constant positivă este reacţia Wassermann la unele boli tropice (framboesia, lepra), iar transitoriu o găsim positivă în stări de caşecsie (tuberculoză, concer, agonie), în cazurile de infecţii acute (pneumonie, scarlatină, febră recurentă, tifos, etc.), după ingestia unor medicamente etc. In cazurile, în cari rezultatul seroreacţiei este în desacord cu clinica, se va repeta seroreacţia Wassermann din 2—2 zile, din 4 în 4 zile, din săptămână în săptămână, în conformitate cu gravitatea cazului, etablând astfel o curbă de positivitate sau una de negativitate, cu un croşet positiv.

Vedem deci, că este foarte necesar a ţinea cont de simptomele clinice existente, pentru a nu face un diagnostic greşit şi pentru a nu supune bolnavul la tratamente inutile, cari pentru unii bolnavi pot să fie chiar dăunătoare. In special vom fi precauţi la valorizarea rezultatelor slab positive şi a rezultatelor dubii. Prudenţa este cu atât mai necesară, cu cât trebuie să ţinem cont şi de posibilitatea unei erori de laborator (lipsă de exactitate, neglijenţă etc).

Din acest motiv, să nu trimitem sângele şi lichldui cefalorachidian spre examinare decât în laboratoare mari, cari posed o autorizaţie dela Ministeriul Sănătăţii. Mulţi medici trimit materialul de examinat deodată la mai multe laboratoare, ca astfel să poată descoperi eventualele greşeli de laborator.

Şi mai prudenţi trebuie să fim în valorizarea rezultatului negativ, fiindcă ne este cunoscut, că în unele forme de sifilis (sililide circinate rar diseminate; sifilis terţiar cu forme papulo-tuberculoase cutanate superficiale şi izolate; sifilis malign; recidive cutanate la cazuri cari au fost tratate anterior cu intensitate) — seroreacţia poate fi **negativă.** Această seroreacţie negativă poate să devie positivă după una sau mai multe injecţii făcute cu Neosalvarsan. Acest fapt serveşte de bază metodelor de „**reactivare**", cari se aplică în cazurile dubii, în cazurile de sifilis latent şi când controlăm rezultatul final al tratamentului. Deobiceiu se injectează intravenos dozele I. şi II. de Neosalvarsan, la interval de 4—5 zile şi se face repetat reacţia Wassermann la intervale de mai multe zile.

Afară de metoda Wassermann mai sunt întrebuinţate pentru diagnosticarea sifilisului şi următoarele metode: Reacţiile Meinicke, Sachs-Georgi, Vernes, etc., cari sunt mai simple, dar totuş dau rezultate foarte bune. In laboratoare de seamă se execută seroreacţia la acelaş bolnav după mai multe metode, prin ce se intenţionează excluderea erorilor de laborator şi eliminarea rezultatelor nespecifice.

Reacţia Wassermann poate da rezultate negative în sânge atunci când lichidul cefalo-rachidian arată existenţa unor modificări patologice al sistemului nervos. Este necesar deci a examina lichidul **cefalorachidian** în toate cazurile de leziuni nervoase suspecte, pentru a descoperi natura leziunei, dar este bine a se face acest examen încă în primele luni ale „boalei de sânge", pentru a descoperi localizarea spirochetilor la meninge — încă înainte de apariţia simptomelor clinice ale îmbolnăvirii sistemului nervos. Examinarea se face de obiceiu după următoarele metode:

(Va urma.)

INFORMATIUNI

Aviz. In ziua de 1 Nov. a. c. seara la orele 7, în sala Şcoalei Politechnice din Cetate, se deschide un curs de **Stenografie Română,** cuprinzând 12 lecţii şi 12 ore practice, după cel mai cunoscut şi cel mai perfect sistem stenografic, premiat de Casa Şcoalelor dela Ministerul Instrucţiunei, Bucureşti.

Pentru popularizarea acestei ştiinţe, azi îndeosebi folositoare, interesantă şi relativ uşoară, s'a fixat pentru întreg cursul numai o taxă redusă de 100 Lei pentru elevi şi eleve, iar pentru adulţi 200 Lei, spre acoperirea cheltuelilor regiei, manualului etc.

Inscrierile se primesc la d-l NIC. MAGDU profesor specialist de stenografie, Timişoara I., Piaţa Libertăţii, casa Makri (lângă Divizia I şi Comenduirea Pieţii).

Palatul Administrativ din Oraviţa. In ziua de 15 c. s'a întrunit comisia compusă din d-nii arhitecţi: Nenciulescu, Ioanide, Davidescu şi Ing. Liuba, la Prefectura judeţului Caraş, pentru examinarea planurilor. Din 7 planuri 2 au fost acceptate şi lucrarea a fost încredinţată d-nei arhitect Delavrancea-Gilbau şi d-lui George Audizio. Celelalte planuri au fost respinse.

Dr. Virgil Popoviciu, medic specialist de ochi s'a reîntors din călătoria de studii prin străinătate şi primeşte din nou bolnavii de ochi zilnic între **10—12** şi 3—5 în Timişoara-Iosefin, Casa „Elite".

Din viaţa satelor noastre

Sânmihaiul român. Primim mai multe plângeri asupra felului cum veterinarul jidan Laszlo, înţelege să-şi facă slujba. Interesându-ne mai de aproape de activitatea veterinarului jidan, am aflat un caz foarte interesant:

In anul 1927, jidanul aprobă d-lui Eftimiu Rotaru, din aceasta comună, ca să folosească armăsarul său de 4 ani pentru reproducere. In anul curent jidanul află, că armăsarul d-lui Rotar nu mai este bun, pentrucă ar avea un „os mort" la piciorul drept din nainte. La a doua vizită a aflat că e cu „os mort" la celalt picior. D-l Rotaru, îngrijorat de constatarea tora-talmudică a jidanului Laszlo, s'a adresat unui veterinar german, care a constatat, că armăsarul este deplin sănătos. Cu toate intervenţiile făcute pela autorităţile zootechnice, nu a putut să-şi câştige dreptul de a folosi armăsarul pentru reproducere.

Inregistrăm această procedură pentru a indica autorităţilor superioare activitatea unui funcţionar, care ar fi bine să fie supraveghiat mai de aproape, cu toată seriozitatea şi severitatea necesară.

ECONOMICE

Nu batjocoriţi arborii

Cât de frumoasă e pădurea şi cât farmec prezintă vara. Covoare de verdeaţă, umbră, aer ozonificat, miros de brazi şi de flori, cântec de paseri, izvoare reci, poteci întortochiate, ascunzişuri tainice, — locuri scumpe cari ne-au alintat copilăria, locuri de repaus şi de linişte şi recules pentru cei copleşiţi de greul vieţii.

Tot ce are natura mai frumos ca decor, sunt arborii pădurii, mai sănătos pentru viaţă, e aerul şi apa, mai util pentru om, e lemnul.

Şi pădurea e bună cu noi toţi. Primeşte bine pe oricine ar fi, ne dă totul ce are mai bun, numai să fim buni cu ea.

Deaceia sunt unii cari au o dragoste, o pietate şi un cult pentru frumuseţile pădurii; intră în ea ca'ntr'un altar al naturii, pătrunşi fiind de o admiraţie pentru tot ce a creat Dzeu pentru înlesnirea traiului omenec.

Aceştia însă cu durere sunt cei puţini la număr, căci majoritatea oamenilor, când intră în pădure, pare că sunt conduşi de un demon al distrugerii. Urmele ce le lasă aceştia pe unele locuri nu sunt semne de civilizaţie. Adese se văd dealungul drumurilor arbori cu răni adânci, cu coaja zdrelită, din care curge seva sau răşina arbori tineri cu vârfurile rupte, batjocoriţi în fel şi chip. Arborii mai groşi, din marginea poenilor poartă fel de fel de inscripţii, albume întregi, săpate în coajă şi în lemn.

Burtă verde dela oraşe adesori apar în zile de sărbători prin pădurile mai apropiate unde după ce s'au înţăfoiat la umbră cu bucate şi fel de fel de spirtuoase, îşi sapă numele că briceagul în arbori, drept amintire posterităţii.

După aceştia urmează lucrătorii de pădure, dintre cari unii au un obiceiu de tot rău. Măcar unde s'ar întoarce când merg sau vin dela pădure, îşi încearcă ascuţişul toporului de arborii ce le vin în cale. Ici, colo, câte o ciocârtire, câte un cioplaş, aiuratec, fie pentru ca să-şi însemne pe arbori locul pe unde au trecut, fie că'ncearcă iarna arborii, ori de se cojesc cu uşurinţă. Să nu mai vorbim de cercăturile, pentru lemn de draniţă, făcute la brazi sau la molizi, cari formează rane adânci în trunchiurile arborilor.

(Sfârşitul în numărul viitor)

Prefctura judeţului Timiş-Torontal.

No. 24023/1928.

PUBLICAŢIUNE DE LICITATIE.

Se aduce la cunoştinţă amatorilor, că în ziua de 29 Octomvrie 1928 ora 12 a. m. la Prefectura judeţului Timiş-Torontal se va ţine licitaţie publică cu termin scurt pentru asigurarea lucrărilor de repararea necesară localului Revizoratului şcolar aşezat în palatul Prefecturei.

Licitaţiunea se va ţine în conformitate cu dispoziţiunile art. 72—83 din Legea contabilităţii publice.

Dnii concurenţi vor depune pe lângă ofertele lor timbrate conform legii, închise şi sigilate şi o garanţie de 6% asupra sumei oferite în numerar sau efecte garantate de Stat.

Oferte în valută forte şi supraoferte nu se admit.

Valoarea lucrărilor de pe deviz este lei 30.830.—

Caetul de sarcini, devizul şi alte informaţiuni se pot obţine în orele de birou dela Serviciul economic al judeţului (Et. I. 61).

Timişoara, la 8 Octomvrie 1928.

Prefect: **Dr. Coste.**

Şeful serviciului: *Meza.*

Glume

Zilele trecute senatorul dr. Văleanu şi deputatul Gr. Popescu ambii naţionali-ţărănişti din Lugoj, urcau foarte pripiţi scările Tribunalului (era zi de Duminică).

— Dar di ce vă grăbiţi aşa bre? îi întâmpină foarte radios d-l consilier Lungu.

— Avem treabă!...

— A, mata vrei jurământul de prefect şi mata de primar? Pentru asta poftiţi la 30 Februarie...!?!

Aflăm că d-l secretar general al organizaţiei naţional-ţărăniste din jud. Severin a achitat taxele la corpul portăreilor pentru a se emite somaţii actualului guvern să... plece.

— „Nu pleacă de bună voe îi alungăm cu legea, căci doar baremi asta-i a noastră. Partizanii mei în frunte cu Siclai baci şi Fişer Iani formează *„rezistenţa cetăţenească".*

Urechile lui Midiaş. Toată lumea ştie în Timişoara că un energic dignitar are o dactilografă frumoasă, care vine târziu la serviciu.

Tabăra funcţionărească ştia motivul dar bieţii oameni tăceau şi ridicau din umeri. Se întâmplă că şeful dela serviciul personalului este schimbat şi cel sosit nou în slujbă nu cunoaşte tainele alcovului. Observând întârzierile să prezintă la raport la cel mare şi îi raportează că d-şoara dactilografă întârzie mereu şi cauza ar fi că fetişcana îşi petrece nopţile cu *„un măgar bătrân".*

Dignitanul s'are muşcat de şarpe şi întreabă: ce zici? *Eu măgar bătrân!?* Marş!

Mihai Viteazul la bărbier. Mihai Viteazul ajunse odată „general procuror" peste toate tablele crăieşti din Ardeal şi Bănat. Mândru şi fălos ca un bufan cu „elan" de ai lui Peneş Curcanul să duce într'o zi la bărbier să-şi taie chica. Intră cu pălăria în cap şi să aşează pe scaun ţanţoş. Bărbierul şvab „no mă rok frumos Dumita ce poftesti". Să-mi tai părul răspunde Mihai Viteazul. No che tare bine dar luvaţi pălăria jos. Mihai Viteaz îi răspunde cu **„elan":** I-a ascultă, eu mis general procuror şi nu-mi iau pălăria înaintea nimănui pră faţa pământului. (Pentru conf. Dr. Gropşianu.)

Dela Pretura plasei Recaş

No. 1816/1928.

PUBLICAŢIUNE.

eS aduce la cunoştinţa că în ziua de 31 Octomvrie 1928 ora 11 se va ţine licitaţie publică, în localul preturei din Recaş, în conformitate cu dispoziţiunile art. 72—83 din legea contabilităţii publice, — cu termen scurt pentru lucrările de repararea grajdului secţiei de jandarmi din Recaş.

Dnii concurenţi vor depune odată cu ofertele lor timbrate, închise şi sigilate, o garanţă de 6% asupra sumei oferite în numerar sau în efecte de stat.

Valoarea lucrărilor de pe deviz este de Lei 52.000.

Informaţiuni se pot obţine în oarele de birou la pretura.

Recaş, la 12 Oct. 1928. (353)

Primpretor.

CINEMA:

CETATE: 20 şi 21 Oct. — APOLLO: 22 şi 23 Oct.
CONCORDIA: 25 şi 26 Octomvrie

Al 6-lea mare film din prod. 1928-1929.

PRIMUL PĂCAT

Premieră! Lux! Fast!

Admirabilă dramă socială după nuvele „ANGST" de **St. Zweig.** Ce păţeşte femeia dacă greşeşte chiar şi numai o singură dată. Cu acest film s'a inaugurat noul şi luxosul cinematograf „Elit" din Capitală (Calea Victoriei).

In rolurile principale:
Elga Brink, Gustav Frölich, Vivian Gibson, B. Kastner
Monopol: Thalia-Film, Bucureşti.

BCU Cluj / Central University Library Cluj